

- คู่มือที่ ๑ สายธารแห่งชีวิต
- คู่มือที่ ๒ การเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ
- คู่มือที่ ๓ การเลี้ยงโคดำคุณภาพ
- คู่มือที่ ๔ การเลี้ยงสุกรคุณภาพ
- คู่มือที่ ๕ การปลูกข้าว พันธุ์สกลนคร
- คู่มือที่ ๖ การปลูกข้าว พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕
- คู่มือที่ ๗ ลินจี นพ.๑
- คู่มือที่ ๘ การเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อควบคุมศัตรูพืชสวนไม้ผล
- คู่มือที่ ๙ การผลิตจุนเส้นจากถั่วเขียว
- คู่มือที่ ๑๐ การเลี้ยงปลาnilแดงร่วมกับ
เปิดบาสีลูกผสมในบ่อครัวเรือน
- คู่มือที่ ๑๑ การเลี้ยงปลาตุ๊กในบ่อซีเมนต์
- คู่มือที่ ๑๒ เกษตรทฤษฎีใหม่
- คู่มือที่ ๑๓ การจัดการดินเค็ม เพื่อปลูกข้าว
- คู่มือที่ ๑๔ การจัดการดินลูกรัง เพื่อผลิตพืช
- คู่มือที่ ๑๕ การเพาะเห็ดเศรษฐกิจและเห็ดพื้นเมือง
- คู่มือที่ ๑๖ การปลูกยางพารา
- คู่มือที่ ๑๗ ท่อมพันธุ์สกลนครและโทมพันธุ์นางตุ้ย
- คู่มือที่ ๑๘ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร
- คู่มือที่ ๑๙ การผลิตพ้าย้อมคราม

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
งานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอเนกประสงค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตู้ ปณ. ๒๑ บ้านนานกเค้า ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๔๒๗๔ ๗๔๕๔-๕ โทรสาร ๐ ๔๒๗๔ ๗๔๖๐
www.royal.rid.go.th/phuphan

๑๙

ผลสำเร็จที่โดดเด่น
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอเนกประสงค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คู่มือที่ ๑๐ การเลี้ยงปลาnilแดง ร่วมกับเปิดบาสี ลูกผสมในบ่อครัวเรือน

- จัดทำและเผยแพร่โดย
- ▶ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
 - ▶ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอเนกประสงค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

ชื่อ
พิมพ์ครั้งที่ ๒
จำนวน
วัตถุประสงค์
ผู้จัดพิมพ์
พิมพ์ที่

คู่มือที่ ๑๐ การเลี้ยงปลาแดงร่วมกับเปิดบาสีลูกผสมในบ่อครัวเรือน
ตุลาคม ๒๕๕๕
๔,๐๐๐ ชุด
เพื่อเป็นคู่มือในการศึกษาเรื่องการเลี้ยงปลาแดง
ร่วมกับเปิดบาสีลูกผสมในบ่อครัวเรือน
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒
<http://www.rdpb.go.th>
บริษัท มูฟเม้นท์ เอน ทรี จำกัด

บรรณานุกรม

ประวิทย์ สุรนิรนาท. การเลี้ยงสัตว์น้ำทั่วไป. ๒๕๓๐. ภาควิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ, คณะประมง,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๑๒ หน้า.

คู่มือที่ ๑๐ การเลี้ยงปลาในแดง ร่วมกับเปิดบาสี ลูกผสมในบ่อครัวเรือน

เรียบเรียงโดย
งานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดสกลนคร

คำนำ

การเลี้ยงสัตว์น้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดี อาจทำให้ได้ผลผลิตน้อยและไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เนื่องจากพื้นที่ของเกษตรกร โดยส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เน้นการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นเพียงการเลี้ยงในบ่อที่เป็นน้ำใช้เพื่อการปลูกพืชเท่านั้น จึงยังไม่มีการบริหารจัดการที่ดีพอสมควรผลผลิตที่ได้จึงมีปริมาณน้อยเกินไป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยส่วนงานศึกษา และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง จึงได้ทำการศึกษา ทดลอง วิจัย เพื่อให้เกษตรกร ได้มีทางเลือกอีกทางหนึ่งในการเลี้ยงสัตว์น้ำที่จะทำได้ผลผลิตอย่างคุ้มค่า และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบผสมผสานอย่างยิ่ง

ดังนั้น คู่มือ “การเลี้ยงปลานิลแดงร่วมกับเบ็ดบาบาลีลูกผสมในบ่อครัวเรือน” เล่มนี้ จึงเป็นแนวทางในการเลี้ยงปลาแบบผสมผสานอีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำการทำการเกษตรแบบผสมผสานแล้ว ยังได้ผลผลิตจากการเลี้ยงปลาเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริ

สารบัญ

หน้า

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

๖

วิธีการและผลการศึกษาวิจัย

๖

▶ การจำแนกสภาพพื้นที่

๘

▶ การคัดเลือกชนิดพันธุ์ปลา

๙

ขั้นตอนในการดำเนินการ

๙

▶ อาหารและการให้อาหาร

๑๐

▶ การจัดการระหว่างเลี้ยง

๑๐

▶ การเก็บผลผลิต

๑๐

▶ การลงทุน

๑๑

บทสรุป

๑๕

การเลี้ยงปลาชนิดแดง ร่วมกับเปิดบาสี ลูกผสมในบ่อครัวเรือน

งานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง นับเป็นงานหนึ่งในศูนย์ศึกษาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๗ มีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาทดลอง วิจัย เพื่อหาแนวทาง วิธีการและรูปแบบการพัฒนาด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ อันจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตด้านการประมง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เทคโนโลยี ตลอดจนนวัตกรรมใหม่ที่ต้องการเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมและภูมิประเทศในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จนถึงปัจจุบัน มีจำนวนมากกว่า ๒๕ เรื่อง นอกจากนี้ ยังสามารถบริการให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ แก่ประชาชนในพื้นที่ได้ อันจะเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น และพึ่งตนเองได้ในที่สุด

สำหรับเรื่อง “การเลี้ยงปลาชนิดแดงร่วมกับเปิดบาสีลูกผสม” เป็นหนึ่งใน ๒๕ เรื่อง ที่มีผลการศึกษา ทดลอง วิจัยแล้วว่าสามารถนำไปเป็นแนวทางหรือทางเลือกเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเพิ่มผลผลิตทางด้านการประมง

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

๑. เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการศึกษา ทดลอง วิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ผู้สนใจ และผู้มาศึกษาดูงาน

๒. เพื่อใช้เป็นคู่มือในการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องการเลี้ยงปลานิลแดงร่วมกับเปิดบาสีลูกผสม ไปสู่ประชาชนที่สนใจจะสร้างรายได้ด้วยการเลี้ยงสัตว์น้ำ

วิธีการและผลการศึกษาวิจัย

งานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง ได้ศึกษาค้นคว้า ทดลอง วิจัย การเลี้ยงปลานิลแดงร่วมกับเปิดบาสีลูกผสม โดยแบ่งเป็นการสาธิตทดลองขั้นต้น และงานทดสอบวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. **ศึกษาหารูปแบบการเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่** อาทิ การเลี้ยงปลาในบ่อครัวเรือนขนาดเล็ก, การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์, การเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน การเลี้ยงปลาในบ่อโดยการใส่ปุ๋ย และการเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น

๒. **ศึกษาหาชนิดของสัตว์น้ำ** เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น เช่น ปลานิล ปลาช่อน ปลาทอมไทย ปลานิลแดง ปลาตุ๊กเทศ ปลาสวายโหมง และกบนา เป็นต้น

จากข้อมูลการศึกษา ทดลอง และวิจัย ที่ทำการทดสอบจนได้รูปแบบและชนิดสัตว์น้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่จนสามารถนำไปส่งเสริม และฝึกอบรมแก่ประชาชนในพื้นที่นั้น พบว่ารูปแบบการเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่มากที่สุด ได้แก่ การเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน และชนิดของสัตว์น้ำที่เหมาะสมได้แก่ ปลานิลแดง เนื่องจากการเลี้ยงแบบผสมผสานจะลดการเสี่ยงการขาดทุนจากการเลี้ยงสัตว์เพียงอย่างเดียว ส่วนปลานิลแดงนั้นเป็นปลาที่มีการเจริญเติบโตได้ดี ทนต่อโรค และให้ผลผลิตสูงทั้งในการเลี้ยงแบบผสมผสาน และการเลี้ยงแบบอื่นๆ

การจำแนกสภาพพื้นที่ มี ๒ ลักษณะ คือ

๑) **แบบสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ไว้เหนือบ่อเลี้ยงปลา** เป็นแบบที่นิยมกันมากที่สุด เพราะสะดวก และสามารถระบายมูลสัตว์จากโรงเรือนลงสู่บ่อปลาโดยตรง สัตว์ที่อาศัยอยู่ในโรงเรือนบนบ่อปลาจะได้ประโยชน์จากบ่อปลาในการช่วยลดอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้ต่ำลง สัตว์จึงไม่เครียด ทำให้กินอาหารได้มากขึ้น โตเร็ว และต้านทานโรคได้ดีขึ้น ทั้งยังดูแลรักษาความสะอาดได้ง่าย ประหยัดแรงงาน

ข้อเสีย คือ ต้นทุนค่าสร้างโรงเรือนสูงขึ้น เนื่องจากต้องใช้ไม้ทำเสา และวัสดุปูพื้นเพิ่มขึ้น โรงเรือนลักษณะนี้จึงเหมาะสำหรับเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น เป็ดหรือไก่เท่านั้น

๒) **แบบสร้างโรงเรือนแยกออกไปจากบ่อปลา** แต่มีรางระบายมูลสัตว์ต่อจากโรงเลี้ยงไปสู่บ่อปลา แบบนี้จะพบมากในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น สุกร ที่สร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์อยู่ก่อนแล้วจึงขยายเนื้อที่เลี้ยงปลาโดยการขุดบ่อในภายหลัง

ข้อแนะนำ สำหรับประชาชนที่จะลงทุนเลี้ยงปลาผสมผสาน โดยการสร้างโรงเรือนและขุดบ่อเลี้ยงปลานั้น ควรใช้แบบแรก คือ สร้างโรงเรือนไว้บนบ่อปลา ถึงแม้ว่าจะต้องลงทุนเพิ่มขึ้นแต่ผลตอบแทนในระยะยาวจะคุ้มค่าเพราะเป็นการประหยัดพื้นที่และประหยัดแรงงานมากกว่า แต่หากประชาชนที่มีโรงเรือนเลี้ยงสัตว์อยู่แล้ว และต้องการเลี้ยงปลาเพิ่มเติม จึงควรใช้แบบที่ ๒ คือสร้างโรงเรือนแยกออกไปจากบ่อปลา

การคัดเลือกชนิดพันธุ์ปลา

ในการหาชนิดของพันธุ์ปลาที่เหมาะสม โดยการเลี้ยงแบบผสมผสานหลายพันธุ์ เช่น ปลานิล ปลานิลแดง ปลาดุกเทศ และปลาตะเพียนขาว เป็นต้น นำมาทำการทดลองเลี้ยงร่วมกับสัตว์หลายชนิด เช่น สุกรลูกผสมสามสายเลือด ไก่สามสายเลือด ไก่ไข่ ไก่เนื้อ นกกระทา เป็ดเทศ และเป็ดบาบาสีลูกผสม เป็นต้น

ผลจากการศึกษา และทดลองพบว่า การเลี้ยง “ปลานิลแดง” ร่วมกับ “เป็ดบาบาสีลูกผสม” เป็นทางเลือกที่ดีและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่อย่างยิ่ง ในระยะเวลา ๘ เดือน สามารถเลี้ยงเป็ดฯ ได้ถึง ๒ รุ่น และเลี้ยงปลานิลแดงได้ ๑ รุ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

เมื่อคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมทั้งด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมสำหรับการเลี้ยงปลาแบบผสมผสานได้แล้ว ขุดบ่อปลาให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดบ่อ ๗๒ ตารางเมตร มีคอกขนาด ๘ ตารางเมตร และมีทางเดินให้เป็ดลงมาเล่นน้ำเพื่อออกกำลังกายด้วย ก่อนจะลงสัตว์เลี้ยงควรมีการเตรียมบ่อ และทำความสะอาดคอกหากเป็นบ่อ และคอกเก่าควรมีการตัดหญ้าที่กั้นบ่อและมีการลงปูนขาวในบ่อเพื่อปรับสภาพดินในอัตราประมาณ ๑ กิโลกรัม สาดให้ทั่วบ่อ จากนั้นลงลูกเป็ดขนาดอายุ ๒ สัปดาห์ จำนวน ๒๕ ตัวต่อรุ่น พร้อมทั้งลงลูกปลานิลแดงขนาด ๓ - ๕ เซนติเมตร จำนวน ๑๕๐ ตัวต่อการเลี้ยงเป็ด ๒ รุ่น

อาหารและการให้อาหาร

การให้อาหารจะให้เฉพาะในส่วนการเลี้ยงเบ็ดเท่านั้น เพราะปลาจะรับเศษอาหารจากเบ็ด และยังมีแพลงตอนที่เกิดจากของเสียที่เบ็ดปล่อยออกมาอีกด้วย และเนื่องจากปลานิลเป็นปลาในกลุ่มปลากินพืช จัดเป็นปลาที่กินแพลงตอนเป็นอาหารหลัก (Plankton Feeder) จึงทำให้สามารถเจริญเติบโตได้ดีในการเลี้ยงลักษณะนี้

การจัดการระหว่างเลี้ยง

เมื่อระยะเวลาการเลี้ยงเข้าสู่สัปดาห์ที่ ๔ หรือเมื่อเห็นน้ำในบ่อเขียวจัด (มีความขุ่นใส่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร) ให้ทำการเปลี่ยนถ่ายน้ำออกประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ หลังจากการเปลี่ยนน้ำครั้งแรกแล้วควร เปลี่ยนถ่ายน้ำทุกๆ ๒ สัปดาห์ และหากจะให้ได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น น้ำที่ถ่ายออกควรนำไปใช้ประโยชน์กับการเกษตรด้านอื่นๆ เช่น ใช้รดพืชผักสวนครัวหรือไม้ยืนต้นอื่นๆ เพราะน้ำที่ถ่ายออกไปนั้นอุดมไปด้วยธาตุอาหารที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การเก็บผลผลิต

เมื่อเบ็ดอายุครบ ๓ เดือนครึ่งถึง ๔ เดือน จะมีน้ำหนักเฉลี่ยประมาณ ๒.๕ กิโลกรัม จึงจะทำการจำหน่ายเบ็ดได้ และเลี้ยงเบ็ดรุ่นใหม่ต่อเนื่องได้เลยจนถึงระยะเวลาประมาณ ๗ - ๘ เดือน จึงทำการจำหน่ายเบ็ด และเก็บผลผลิตจากปลานิลแดงได้

การลงทุน

ต้นทุน

ค่าพันธุ์ปลานิลแดง ๑๕๐ ตัว ตัวละ ๐.๕ บาท	รวม	๗๕ บาท
ค่าพันธุ์เป็ด ๕๐ ตัว ตัวละ ๑๕ บาท	รวม	๗๕๐ บาท
ค่าอาหารเม็ด ๗๑๑ กก. กก.ละ ๒.๗๐ บาท	รวม	๑,๙๑๙.๗๐ บาท
รวมต้นทุนค่าใช้จ่าย		๒,๗๔๔.๗๐ บาท

รายได้

ปลานิลแดง ๒๔ กก. กก.ละ ๓๐ บาท	รวม	๘๔๐ บาท
เป็ด ๔๗ ตัวน้ำหนักรวม ๑๒๒ กก. กก.ละ ๔๐ บาท	รวม	๔,๘๘๐ บาท
รวมรายได้		๕,๗๒๐ บาท

กำไร

๒,๙๗๕.๓๐ บาท

หากเกษตรกรมีทุนในการเลี้ยงมากกว่านี้ก็สามารถเลี้ยงได้ในพื้นที่บ่อขนาด ๑ ไร่ โดยทำการเพิ่มขนาดคอก อัตราการปล่อยเบ็ด และปลานิลแดงเพิ่มขึ้น ซึ่งอัตรานี้จะเหมาะสมสำหรับเกษตรกรที่มีน้ำสำรองเพียงพอสำหรับการจัดการบ่อ หากคุณภาพน้ำในการเลี้ยงปลาต่ำลง และอาจส่งผลให้ปลาตายได้ ในช่วงเดือนที่หกถึงแปดของการเลี้ยง

เนื่องจากการเลี้ยงในพื้นที่มากขึ้น อาจจะมีปัญหาและอุปสรรคบ้างในเรื่องคุณภาพน้ำที่ต่ำลงในช่วงท้ายของการเลี้ยง อาจมีสาเหตุจากอัตราการรอดตายของปลาต่ำ ทำให้การใช้อาหารของปลาที่เป็นแพลงตอนพืชในบ่อใช้ได้ไม่เต็มที่ อาจจะทำให้เกิดการบลูมและตายของแพลงตอนเหล่านั้น เพื่อลดการเกิดปัญหาดังกล่าว การจัดการบ่อจะต้องมีการดูแลในส่วนของคุณภาพน้ำในบ่อต่ำโดยการเพิ่มน้ำในบ่อที่มีความเข้มข้นของน้ำ หรือความโปร่งแสงของน้ำน้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร เพื่อให้ความเข้มข้นของน้ำต่ำลงและคุณภาพน้ำที่ดีขึ้น

สรุปผลการเลี้ยงในอัตรา ๑ ไร่

ต้นทุน (ไม่รวมค่าแรงงาน)

ค่าพันธุ์ปลานิลแดง ๖,๐๐๐ ตัว ตัวละ ๐.๕ บาท	รวม	๓,๐๐๐ บาท
ค่าพันธุ์เบ็ด ๒,๐๐๐ ตัว ตัวละ ๑๕ บาท	รวม	๓๐,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารเบ็ด ๒๔,๔๘๐ กก. กก.ละ ๒.๗๐ บาท	รวม	๗๖,๗๔๘ บาท
ค่าเสื่อมโรงเรือน (๕ ปี) ปีละ		๑,๐๐๐ บาท
ค่าเสื่อมบ่อ (๑๐ ปี) ปีละ		๕๐๐ บาท
รวมค่าใช้จ่ายประมาณ		๑๑๑,๒๔๘ บาท

รายได้

รายได้จากการขายปลานิลแดง

๑,๑๒๐ กก. กก.ละ ๓๐ บาท

รวม ๓๓,๖๐๐ บาท

(ปลานิลน้ำหนักเฉลี่ยประมาณ ๒๓๓.๓๓ กรัมต่อตัว

อัตราการรอดประมาณร้อยละ ๘๐)

รายได้จากการขายเบ็ด ๔,๘๘๐ กก. กก.ละ ๘๐ บาท

รวม ๑๙๕,๒๐๐ บาท

รวมรายได้ประมาณ

๒๒๘,๘๐๐ บาท

กำไร

๑๑๗,๕๑๒ บาท

unasรูป

ผลผลิต “ปลา” ที่ได้จากการเลี้ยงแบบผสมผสาน จะแปรผันไปกับชนิดและปริมาณสัตว์ที่เลี้ยงในโรงเรือนรวมทั้งชนิดและขนาดของปลาที่ปล่อย นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับระยะเวลาการเลี้ยงด้วย ซึ่งจากการทดลองเลี้ยงปลาแบบผสมผสานที่ผ่านมา ปัญหาที่พบบ่อย คือ อัตราการรอดชีวิตของสัตว์มีอัตราการรอดต่ำ และจากการทดลองโดยเลี้ยง “เบ็ดบาบาลีลูกผสม” ร่วมกับ “ปลานิลแดง” ซึ่งเป็นปลากินพืชและสามารถเจริญเติบโตได้ดีโดยการกินแพลงตอนเป็นอาหารหลัก พบว่ามีความเหมาะสมมากกว่าสัตว์ชนิดอื่นๆ มีอัตราการเจริญเติบโต และอัตราการรอดชีวิตสูงกว่า อีกทั้งยังให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าด้วย

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบ “ต้นทุนค่าใช้จ่าย” กับ “รายได้” แล้ว จะพบว่า ต้นทุนหลักมาจากค่าอาหารเบ็ด คิดเป็น ๕๐% ของรายได้ ส่วนรายได้ที่มากจากการจำหน่ายเบ็ด และการจำหน่ายปลา ซึ่งเป็นรายได้ที่มากกว่าการเลี้ยงปลาแบบอื่นๆ ทั้งยังลดความเสี่ยงในการขาดทุนจากการเลี้ยงได้เป็นอย่างดี

จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลการศึกษา ทดลอง วิจัยการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานนี้ มีความเหมาะสมที่จะนำมาส่งเสริมกับประชาชนที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมเพิ่มรายได้ต่อไป

